

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ & ΑΣΥΛΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ &
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Αγ. Ιωάννης Ρέντη, 2 Ιουνίου 2026
ΑΠ: 100385

Δ/ση: Λ. Θηβών 196-198, Άγιος Ιωάννης
Ρέντη,
ΤΚ 18233
Email: dpt.lpa@migration.gov.gr

ΠΡΟΣ: Την ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και Αιτήσεων Κατάθεσης Εγγράφων

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ : 1. ΒΟΥΛΕΥΤΗ κα ΜΑΛΑΜΑ ΚΥΡΙΑΚΗ,
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
3. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Θ Έ Μ Α : Κοινοβουλευτικός Έλεγχος
ΣΧΕΤΙΚΑ : Η υπ' αριθμ. Πρωτ.: 5459/21-05-2026 ΕΡΩΤΗΣΗ

Σε απάντηση της ανωτέρω σχετικής Ερώτησης που κατέθεσε η Βουλευτής κα Μάλαμα Κυριακή με θέμα: «Παρατηρήσεις της Έκθεσης Σένγκεν για την Ελλάδα σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα και την ετοιμότητα διαχείρισης κρίσεων» και κατά το μέρος αυτής που αφορά σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, σας γνωρίζω τα εξής:

Ο πρόσφατος ν. 5226/2025 «Αναμόρφωση πλαισίου και διαδικασιών επιστροφών πολιτών τρίτων χωρών - Λοιπές ρυθμίσεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου» (Α' 154), ο οποίος ισχύει από 8-9-2025, έχει ως σκοπό την αναμόρφωση του πλαισίου, των κανόνων και των διαδικασιών που εφαρμόζονται για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών, υιοθετώντας το πνεύμα και τις κατευθύνσεις της πρότασης του νέου κανονισμού επιστροφών (COM (2025) 101 final), στο πλαίσιο τήρησης των κανόνων προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου και της υποχρέωσης προστασίας των προσφύγων. Η πολιτική για τις επιστροφές παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών διεπόταν από τις διατάξεις του ν. 3907/2011 (Α' 7) και συγκεκριμένα από τα άρθρα 16 έως 33, με τα οποία είχε ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (L 348)». Με τις νέες ρυθμίσεις, το πλαίσιο επιστροφών αναμορφώθηκε, με τρόπο ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί άμεσα στις σύγχρονες μορφές του μεταναστευτικού φαινομένου, καθώς τα δεδομένα και η μορφή του φαινομένου αυτού έχουν αλλάξει σημαντικά κατά τα τελευταία δεκαπέντε (15) χρόνια, από πλευράς τόσο έντασης όσο και κατεύθυνσης των ροών.

Πιο συγκεκριμένα, η προισχύουσα διαδικασία επιστροφών είχε καταστεί μη αποδοτική και πολύπλοκη, με παρατεταμένες επιμέρους διοικητικές διαδικασίες, ενώ είχε διαπιστωθεί ότι δεν υπήρχε συστηματική διαρθρωμένη διαδικασία, με αποτέλεσμα να διαπιστώνεται δυσκολία εντοπισμού των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών κατά τα διάφορα στάδια των διαδικασιών επιστροφής, αλλά και δυσκολία απομάκρυνσής τους. Επιπλέον, στη διαδικασία επιστροφής εμπλέκονταν συχνά πολλές αρχές, ενώ η έλλειψη σαφήνειας των κανόνων δυσχέραινε την ορθή και συστηματική τήρηση της διαδικασίας. Η

κατάσταση αυτή προκαλούσε ασάφεια, και αβεβαιότητα, τόσο για τους υπηκόους τρίτων χωρών, όσο και για τις αρμόδιες για τη διαχείριση των επιστροφών αρχές. Ακόμη, η αναγκαιότητα θέσπισης ενός νέου εκσυγχρονισμένου και συνεκτικού πλαισίου για τις επιστροφές, που θα αποτρέπει την καταστρατήγηση των κανόνων από τους παρανόμως διαμένοντες, προέκυπτε εμφανώς και από τα στατιστικά στοιχεία των τελευταίων ετών αναφορικά με τον όγκο των αιτήσεων για παροχή ασύλου, των απορριπτικών αποφάσεων και των επιστροφών.

Η μεταρρύθμιση των κανόνων για τις επιστροφές αποτελεί, επίσης, πολιτική προτεραιότητα και στόχο και της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς το πρόβλημα αυτό έχει διαπιστωθεί ήδη από το 2018, οπότε και η Επιτροπή υπέβαλε την πρότασή της για αναδιατύπωση της ισχύουσας Οδηγίας για τις επιστροφές. Μάλιστα, στην πρόταση της Επιτροπής για την έκδοση νέου κανονισμού σχετικά με τη θέσπιση κοινού συστήματος για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην Ευρωπαϊκή Ένωση [COM (2025), 101 final, 11.3.2025], τονίζεται πως, όταν παραμένουν σε κράτος μέλος της ΕΕ, πολίτες τρίτης χώρας που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής, υπονομεύεται ολόκληρο το σύστημα μετανάστευσης και ασύλου, διαβρώνεται η υποστήριξη των πολιτών για ανοικτές και ανεκτικές κοινωνίες και παρέχονται κίνητρα για παράνομες αφίξεις, εκθέτοντας τους παρανόμως διαμένοντες σε επισφαλείς συνθήκες και σε εκμετάλλευση από εγκληματικά δίκτυα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα, με τον ισχύοντα ν. 5226/2025 διασφαλίζονται: α) η αναμόρφωση των διατάξεων, με τις οποίες είχε ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2008/115/ΕΚ και β) η αλλαγή των κανόνων και διαδικασιών που εφαρμόζονται για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών, σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα, τα οποία εγγυώνται η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι διεθνείς συμβάσεις που δεσμεύουν τη Χώρα και οι γενικώς αναγνωρισμένες αρχές του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων προστασίας των προσφύγων και των υποχρεώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και τις κατευθύνσεις της πρότασης του νέου κανονισμού επιστροφών [COM (2025) 101 final] (άρθρο 2 του ν. 5226/2025).

Ειδικότερα, οι αρμόδιες αρχές, κατά την εφαρμογή του ν. 5226/2025 και την έκδοση απόφασης επιστροφής και εκτέλεση αυτής, λαμβάνουν δεόντως υπόψη: α) το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, β) την οικογενειακή ζωή και γ) την κατάσταση της υγείας του συγκεκριμένου πολίτη τρίτης χώρας και τηρούν την αρχή της μη επαναπροώθησης (άρθρο 6 του ν. 5226/2025)). Περαιτέρω, οι αρμόδιες, για την εκτέλεση της απόφασης επιστροφής, αστυνομικές αρχές μπορούν, με αιτιολογημένη απόφασή τους, να αναβάλουν την απομάκρυνση, για εύλογο χρόνο, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις κάθε περίπτωσης και ιδίως όταν υφίστανται αποδεδειγμένα σοβαρά προβλήματα υγείας του ενδιαφερομένου που καθιστούν την άμεση απομάκρυνση δυσανάλογη ή επικίνδυνη (παρ. 2 του άρθρου 10, του ν. 5226/2025). Τέλος, ιδίως ως προς τους ανηλίκους, πριν αποφασισθεί η έκδοση απόφασης επιστροφής ασυνόδευτου ανηλίκου και, αφού ληφθούν υπόψη τα βέλτιστα συμφέροντά του, παρέχεται συνδρομή από κατάλληλους φορείς, άλλους από τις αρχές που διενεργούν την επιστροφή, οι οποίοι μνημονεύονται στα άρθρα 63 έως 66ΑΔ του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111), τα οποία εφαρμόζονται αναλόγως. Πριν απομακρυνθεί ασυνόδευτος ανήλικος από τη Χώρα, οι αρμόδιες αρχές εξακριβώνουν ότι αυτός θα επιστραφεί σε μέλος της οικογένειάς του, σε ορισθέντα κηδεμόνα ή σε κατάλληλες εγκαταστάσεις υποδοχής στο κράτος επιστροφής (άρθρο 11 του ν. 5226/2025). Οι ως άνω ρυθμίσεις συμπληρώνονται με ρυθμίσεις επιμέρους θεμάτων επιστροφών, οικειοθελούς αναχώρησης,

απομάκρυνσης, απαγόρευσης εισόδου και προστασίας από την επιστροφή, υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου και της υποχρέωσης προστασίας των προσφύγων, δημιουργώντας ένα πλέγμα διατάξεων που σέβεται τις διεθνείς και ενωσιακές υποχρεώσεις της Χώρας για την αυστηρή προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Επιπλέον, στο σημείο αυτό θεωρούμε αναγκαία την αναφορά στην τροποποίηση των διατάξεων που αφορούν την κράτηση των παρανόμως διαμενόντων στη Χώρα υπηκόων τρίτων χωρών και τα ένδικα βοηθήματα κατά των αποφάσεων επιστροφής. Πιο συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, οι υπήκοοι τρίτων χωρών που υπόκεινται σε διαδικασίες επιστροφής θα τίθενται υπό κράτηση όταν στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν δύνανται να εφαρμοστούν αποτελεσματικά άλλα επαρκή και λιγότερο επαχθή μέτρα, όπως εκείνα που προβλέπονται στην περίπτωση της προθεσμίας για οικειοθελή αναχώρηση (άρθρο 16 του ν. 5226/2025). Επίσης, ορίζονται ρητά τα αρμόδια για την έκδοση της απόφασης κράτησης όργανα (άρθρο 16 του ν. 5226/2025). Ως προς τα ένδικα βοηθήματα που μπορεί να ασκήσει ο ενδιαφερόμενος κατά της απόφασης επιστροφής, προβλέπονται πλέον, με σαφή τρόπο, οι διοικητικές προσφυγές, διαδικασίες, προθεσμίες και τα αρμόδια όργανα για την κρίση επί των προβλεπόμενων προσφυγών (άρθρο 14 του ν. 5226/2025).

Τέλος, θέτουμε υπόψη σας το ότι βρίσκονται υπό επεξεργασία σχέδια κοινών υπουργικών αποφάσεων σχετικά με τα εναλλακτικά της κράτησης μέτρα, σύμφωνα με τις εξουσιοδοτικές διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 39 του ν. 5226/2025. Θα πρέπει, δε, να επισημανθεί ότι ο εθνικός νομοθέτης, σε περαιτέρω εξειδίκευση της παρ. 3 του άρθρου 7 της Οδηγίας 2008/115 έχει περιλάβει, στα εναλλακτικά της κράτησης μέτρα και τη δυνατότητα ηλεκτρονικής επιτήρησης των πολιτών τρίτων χωρών (παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 5226/2025). Αυτό καταδεικνύει τη βούληση του νομοθέτη, σε συμφωνία με τη διεθνή και την ενωσιακή νομοθεσία και σε εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας και της αποτελεσματικότητας, για την περαιτέρω εξειδίκευση των εναλλακτικών της κράτησης μέτρων.

Κατά τα λοιπά αρμόδια να ενημερώσουν τη Βουλή των Ελλήνων είναι τα συνενωτώμενα Υπουργεία Εξωτερικών και Προστασίας του Πολίτη.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Γραφείο Υφυπουργού
2. Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
3. Διεύθυνση Νομικής Υποστήριξης Ασύλου και Υποδοχής
4. Υπηρεσία Συντονισμού
5. Γραφείο Επικοινωνίας και Ενημέρωσης